

מסורת הש"ס

(א) ג'ל בבלה (ב) ג'ל פני
הניבאטא שם. רבי יוסי ורבי
לפי (א) (ב) ג'ל שטתן כעין
יס"ט.

הגרות הב"ח

(ה) יסב"ח ד"ה ואלה וכו'
ממקום שנקטו: (ז) חוסרות
ד"ה מתקור וכו' ונראה לר"ח
לדבר יצ"ד: (ז) א"ר
שקולו שהם מנוהגין:

מכדי פסוקי גינהו ליקרי. ואלמלי עבד לכו כדר' יוסי כמו שמכיל
מספק כך היא קורא כאלם מספק כאלם שקורא במורה: משום דמימי
כשיקרא. שהרי בשביל הצאת ניכורים קא קרי ושמה לאו נקרקע
שלו גדלו וקא משקר ומכיר דובר שקרים לא יכין לנגד עיני (המלם קא)
אלל כשקורא במורה לא מימי
כשקרא: דלמא אתי לאפקועיכו
כו'. מאל דחוי דקרי עליהו כניכורים
ודלם כשהיו לו ניכורים כללו לא
יפריס מהן מרומה דקסבר ניכורים
ודלן הן אי נמי הלי נכרל גופיה
הלכך עבדו צבו היכרל שלל לקרות:
כל שרואה פני חמה. היינו כל האילן
חן מן הקרקע: ושאינו רואה פני
חמה. היינו מחמת לקרקע: וליחוש
זימני דמסקא כו'. כיון דלמרת מן
הגוע היינו כל שרואה פני חמה
ושפילו סמוך לקרקע הרי הוא כל
בעל האילן וא"כ היכי תקון רבנן
מינחא דלמי צבו מוכר ליד פסידא
והא זימני שיש לו אילן אחד בתוך
שדה של חבירו ואמור רבנן דהיואל
מן הגוע שלו ומסקא ארעא שירטון
ומגביה הקרקע עד שימכסה אילן
היואל מן הגוע מקלחו כקרקע
ורכא כשלה אילנות וכגון שהיה
רוח בן הגוע לאילן כשעיר
המפורש לפניו ויטעון לוקח שיש לו
קרקע ויפסד המוכר דהוי כשלה
אילנות וקנה קרקע והוה לכו לרבנן
למימר הינה מן הגוע יתחן בעל
האילן פן יפסד המוכר: אמר רב

נחמן יקון. ממתין דקמי היואל מן הגוע שלו לא שימחו כך
ויגדל אלל הרי הוא על מנת לקרן ולשרוף: נקטינן. מרנימתי
דקל אין לו גוע. לקמייה מפרש: אין לו. היואל מן הגוע לבעל הדקל
דיכין דלחפור וקמייה האילן דהא לא קנה קרקע:
אסווי מסא דעסיה. בעל הדקל מן העמד לאלת מן הגוע דסבור
הוא שמא יבש הדקל מהרה ולא יזילא גוע דלא דמי לשאר אילנות
שאם יבשו כדאשן קולאן למטה וחוזרין וגדילין שהרי גוען מחליף
דמתיא לעיל (דף פ): אלל דקל מאחר שישב אין לו תקנה דמתיא לעיל
(ס) בדקלים וצבארוס חופר ומשרש הלכך מייאש מן היואל מן הגוע ולא
נחבין לקומו: והא קומו עני אילנות. דמתיא ככל אילנות מיירי
וקפילו בדקלים וא"ע דלחפור ולשרש קיימי כשימומו דהא אין לו
קרקע אפי' הכי קמייה דמתיא דיש לו גוע: אלל אמר רב פפא.
לא מימייל טעמא דלחפור דמתיא כחופר ומשרש אלל אין לו גוע.
לבעל הדקל כדקאמרת ולא מטעמין: אלל לפי שאין דרך. דקל
להוליא מן הגוע כלום אלל מלמעלה כדאשן גדילים כל ענפיו
והלכך עליון לו כחבל כדאמרן במתורה את הבית (לעיל דף ס):
ומשום הכי הסיח דעמו ואפי' אי מיקר יוואל מן הגוע הרי הוא
של בעל הקרקע ומתיא באילנות הרגילין להוליא גוע מיירי ולא
בדקל הוליא ולא סימיה להוליא גוע דכל מילתא דלא מסיק לוקח
אדעמיה לא קני: ולרב זבד. דסבירא ליה דמזילא גוע: קשיא
מסני. דבעל אילנות המזילין גוע מיירי: דובין ליה נחמש
שני. שאף אם ימות יטע אחר במקומו והלכך כיון דמשעבד
ליה ארעא לזמן קצוב לא מסח דעמיה מן הגוע אלל היכא דובין
סממא דאפילו אם ימות לסוף יום או יומים לעקור ולשרש קאי
התם ודאי מסח דעמיה: פסחיסין. תחת עיקר האילנות
והנפוח: ובינייהו קרקע מגולה שבין נופות אילן זה לנפוח אילן
זה: וחוללה לכן. כגבי האילנות (ה) מקום שלכין נופותיהן ולחון:

ומתיא לא קשיא דהא משני ליה בדובין ליה לה' שנים ובתר חמש שנים הדרי למוכר דלא קיימי השתא לחפור ולשרש ואין להקשות לכל
הפירושים דיכין דלוקח מסתלק מן האילנות לאחר ה' שנים הכי אחר ה' שנים המקבל בהמקבל (ב"מ קט. וס) המקבל עדה מחבירו לשנים מועטות אין לו קורות שקמה ואמר אבי
שקמה אין לו שנה שקמה יש לו ורבה אמר אפי' שנה שקמה אין לו פי' ענפים שגדלו אחר שקבל עדה והלכה כרבה דשאלו הכא דאם
לא היה קולאן היה לוקח פירות הגדילים ביואל מן הגוע ולכן כשאומר לו לקחן משום דמיאש דלא לימא תלת זבנא לי הרי הוא של לוקח מחמת
הפירות ולר"י ראה דסקלא דעמיה דרב פפא דרב זבד ה"ק דוקא דקל אין לו גוע לבעל הדקל דאסווי אסח דעמיה לפי כשמתמיכש כדאשן
וקולאן אוחו שוב אין מחליף גוע דסבור הוא שלא יזלה כלום מן הגוע קודם שיתביבשו אלל שאר אילנות שיכול לקרן כשימיכשו כדאשן
והלפיו גוע לא מסח דעמיה ומשום הכי פריך ליה רב פפא ממתמימן דקנה ב' אילנות יש לו גוע והא קיימי לחפור ולשרש אפי' שאר
אילנות כשמתמיכשו כדאשן וא"ע גוען מחליף אין מועיל לו כלום דאין יכול לקרן כדי להחליף גוע דמוכר לקמן (דף פ). דמתיא בני שני
אילנות לפיכך יבש או נקאן אין לו קרקע משמע נקאן א"ע"פ שלא יבש עדיין ורואו להחליף גוע וא"כ מה לי דקל מה לי שאר אילנות כך זה עומד
לשקם ולחפור כשיבש כדאשן כמו זה ולכסוף המסור רב זבד ומתמימן דזבנא לה' שנים שאם יבש מתוך ה' יקלנו להחליף גוע ומכר לו האילן
בחייו לפיכך לא מסח דעמיה והשתא רב זבד דנקט דקל לאו דוקא דהוא הדין שאר אילנות אלל משום דשאר אילנות לא פסיקא ליה
דפעמים יש להם גוע כשמוכרין לה' שנים לקאן כדי להחליף גוע אלל דקל לא שייך למכרו לה' שנים כדי לקאן כדי להחליף גוע דאין
גועו מחליף ומיהו קשה לפי' זה דבקה ג' אמאי קמייה דאם מתו יש לו קרקע ויטע אחר במקומו כיון דמתיא איירי דובין לה' שנים
הסתנה

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פב.

ברך עביא ואינו קורא. תימה הא נראו לקריאה ונדחו והוה לן
למימר יקבני כדא"ר יוצא כפרן כתרל דמכות (דף יא: וס) הפריש
ניכורים לפני החג ועבר עליהם החג ירקבו משום דקודם החג הוו
חזו לקריאה ואחר החג מו לא חזו וחשיב להו מעטט או התם אין
ראוים לבילה דבילה מעכנת כהן
ומיכן רבינו מייס דהכא איירי כגון
שהיה דעתו מתחלה כשגזרן לשגן
כיד אחר דלא יוכל לשגן כיד אחר
כאלו לא נראו לקריאה מעולם
דדמוכה ניכורלמי דניכורים (פ"ה)
דגרס הס"ר יומנן ורש לקישי בשם
רבי אשעיה אומרים כשלקטן שלחן
כיד אחר אלל אם לקטן להביאן לא
לא ישלחמו כיד אחר דכל הניכורים
שנראו להיתר קריאה אין נתימן אלל
נקריאה וקאמר כתר הכי מתניתו
פליגא הפריש ניכוריו ומכר עשרו
מביא ואינו קורא קיימנה שנתן
דעתו למכור משעה ראשונה והא
דמתיא יבש אילן או נקאן מביא
ואינו קורא כשיבש משעה ראשונה
ולפי זה הפריש ניכורים לפני החג
על מנת להביאן לאחר החג לא ירקבו
אלל אחר החג מביא ואינו קורא
ומה שפירש הקונטרס דצירה היא
הלוקחה אין נראה לרבינו מס דלקיחה
לא משמע צירה אלל לקיחה מתוך
הבית ועוד דלא קמייה או מת שליח
אלל ומת משמע דמת הויה לקיחה
וכנראה בתרמי ועוד דהכי הוה ליה
למימי כגון ושגן כיד שליח או כגון

שליח והליכן הוא אלל נראה לר"מ דלקיחה שהיא מתוך הבית
היא לקיחה וצדן אורחא דמילתא נקט שהוא רגיל ללקט
מיה (ש"ס נראה עיניו) ולא שליח משום דניכורים אין להם שעור:
ע"ז שתרמא לקיחה והבאה באחר. פ"ה דצדן שליח והביאן
ליירושלם קורין בעלים דשלומו של אדם כמותו ויכול לקרות הגה
הבאיה וגו' ואין נראה שיקראו בעלים כדמשמע בירושלמי:
מתקין דה רב פפא והא קונה שני אילנות דלחפור וישרש
קיימי בו' פ"ה הקונטרס דפריך משום דמתימין לא
מפלגא ומיירי אפילו בדקל ותימה דאם כן מאי משני רב פפא לדידיה
נמי קשי ומה שפריך כקונטרס וכו' דוחק ועוד דמפרש דמזינן
ליה לחמש שנים שאם ימות מוך כך יטע אחר במקומו דאי קמייה
ואם מתו אין לו קרקע היינו שלא יטע אחר במקומו דאי קמייה
מחמי קאמר דאין לו קרקע כשמתו פשיטא דהא אפי' צדונו
האילנות חיות קמייה דלא קנה קרקע ונראה לרבינו מס (ה) דרב זבד
נקט דקל וכל דממי ליה כגון ארויס ושאר אילנות שכבר נקלצו
פעם אחת דמו אי יבשו אין גוען מחליף והשתא פריך ליה רב פפא
שפיר דמסתמא מתיא איירי צדונו אילנות דקנים ארויס ושאר
אילנות שנקלצו (ו) מרובין משאר אילנות שלא נקלצו ומשני דמתיא
איירי דובין ליה לחמש שנים ומסתמא לפי שהן נעשיות ואין דרכן
למות כה' שנים איירי ולא אסח דעמיה ומיהו אם מתו מוך ה'
שנים לא יטע אחרים בתקומן ובג' אילנות דקנה קרקע יטע אחרים
במקומן עוד מפרש ר"ח לפי שיטת ר"ח דלא גרס במילתיה דרב
זבד אין לו גוע לבעל הדקל אלל סבר רב זבד למימר אין לו גוע
כלומר אין לו דין גוע דנימא העולה משרשים לבעל הקרקע אלל
הכל לבעל הדקל ואפי' העולה מן השרשים כיון דלחפור ולשרש
קיימי דכשיבש האילן יקח בעל האילן את השרשין ויחפור ולשרש
את הכל אסווי אסח דעמיה בעל הקרקע ולא דוקא נקט דקל דהוא
הדין שאר אילנות והיינו טעמא דא"כ אמאי קאמר רב נחמן דקל
היינו דאם הדרי למוכר דלא קיימי השתא לחפור ולשרש ואין להקשות לכל
הפירושים דיכין דלוקח מסתלק מן האילנות לאחר ה' שנים הכי אחר ה' שנים המקבל בהמקבל (ב"מ קט. וס) המקבל עדה מחבירו לשנים מועטות אין לו קורות שקמה ואמר אבי
שקמה אין לו שנה שקמה יש לו ורבה אמר אפי' שנה שקמה אין לו פי' ענפים שגדלו אחר שקבל עדה והלכה כרבה דשאלו הכא דאם
לא היה קולאן היה לוקח פירות הגדילים ביואל מן הגוע ולכן כשאומר לו לקחן משום דמיאש דלא לימא תלת זבנא לי הרי הוא של לוקח מחמת
הפירות ולר"י ראה דסקלא דעמיה דרב פפא דרב זבד ה"ק דוקא דקל אין לו גוע לבעל הדקל דאסווי אסח דעמיה לפי כשמתמיכש כדאשן
וקולאן אוחו שוב אין מחליף גוע דסבור הוא שלא יזלה כלום מן הגוע קודם שיתביבשו אלל שאר אילנות שיכול לקרן כשימיכשו כדאשן
והלפיו גוע לא מסח דעמיה ומשום הכי פריך ליה רב פפא ממתמימן דקנה ב' אילנות יש לו גוע והא קיימי לחפור ולשרש אפי' שאר
אילנות כשמתמיכשו כדאשן וא"ע גוען מחליף אין מועיל לו כלום דאין יכול לקרן כדי להחליף גוע דמוכר לקמן (דף פ). דמתיא בני שני
אילנות לפיכך יבש או נקאן אין לו קרקע משמע נקאן א"ע"פ שלא יבש עדיין ורואו להחליף גוע וא"כ מה לי דקל מה לי שאר אילנות כך זה עומד
לשקם ולחפור כשיבש כדאשן כמו זה ולכסוף המסור רב זבד ומתמימן דזבנא לה' שנים שאם יבש מתוך ה' יקלנו להחליף גוע ומכר לו האילן
בחייו לפיכך לא מסח דעמיה והשתא רב זבד דנקט דקל לאו דוקא דהוא הדין שאר אילנות אלל משום דשאר אילנות לא פסיקא ליה
דפעמים יש להם גוע כשמוכרין לה' שנים לקאן כדי להחליף גוע אלל דקל לא שייך למכרו לה' שנים כדי לקאן כדי להחליף גוע דאין
גועו מחליף ומיהו קשה לפי' זה דבקה ג' אמאי קמייה דאם מתו יש לו קרקע ויטע אחר במקומו כיון דמתיא איירי דובין לה' שנים
הסתנה

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פכד מכל
מכרה ס' ז מת ששן
פכ טוסיס חית ס' רכו
ע"פ:
נב ב מיי ס טוסיס שס
ט"ע:
נב ג מיי ס טוסיס שס
ע"פ:
נח ד מיי ס ס' ה' ג
טוסיס שס ע"פ ו:

רבינו גרשום

ולקחת והבאת וצריך שיחא
לקיחה והבאה בחד וזה
ליבא דהא ודבאי אחרי:
ומכרי ואמאי אנו קורא
מכרי פסקו ביניה. אוחו
ודידי ליקרי ומה בכך: אמר
ליה משום דמתיא כשקרא.
דמסקא חייבי כפי למיקרי
מן האדומה שאר בת' ה'
ה' ורב משרשי בריה דרב
חייא אמר. משום הכי לא
מצי למקרי רבי קרי כבי
האי גונא אחי לאפקועיכו
מתוומה ומעשר דביכורים
לאו בני תרומה ומעשר
התמה. כל שעולה ונבל
מן הקלח של עץ מאוחו
שרואה פני חמה היינו
הגוע והרי של בעל האילן
וכל שעולה מאוחו שאינו
רואה פני חמה. כשכופה מן
הקרקע היינו מן השרשים
והרי הן קרקע: והעולה
מן הגוע אמאי שלו וליחוש
דלמא מסקא ארעא שירטון
גבי ל"א בע"ז (ו) ה' הגוע
וקלחו כלומר שהגדילו
ומתו בני כרי אילנא אמר
הליקח אלו ג' אילנות ובינת
לי ואת לי ארעא: קרק.
כלומר כשיגדילו מן הגוע
יכול בעל הבית לנטול לבעל
האילן לקצונו כרי שלא
יחייב בקרקע: דקל אין
גוע. שאם סבר דקל
לחבורו ויבש אין לו ללוקח
בגונו של דקל כלום.
דיכין דלחפור ולשרש
קיימי כדאמר לעיל בדיקלים
ובארוס חופר ומשרש
אסווי מסח דעמיה וליקח
דקסבר דבעל הקרקע
שיחפור ויקח השרשים יקח
נמי הגוע. אוחו שרישם
הדוראן פני חמה: והא
קונה שני אילנות בתוך
של חבירו דלחפור ולשרש
קיימי כדקמייה מתיא הרי
זה לא קנה קרקע וכו'
ואם מתו אין לו קרקע
ואפי' הכי העולה מן הגוע
שלו: אלל אמר רב פפא.
הכי תריחין לא אין לו
גוע לבעל דקל לפי שאינו
מתיא גוע ואינו יכול לכוף
לבעל הקרקע לומר לו אל
תעקרוהו שמא יעלה כלום
מן הגוע לפי שאין גועו
מחליף: ולרב זבד. דאמר
לעיל אין לו גוע לבעל דקל
משום דאסווי מסח דעמיה.
קשי' מתיא דקמייה העולה
מן הגוע שלו. אלמא הרי
דבעל האילן של לוקח:
ומשני מתיא. מתקמא כגון
דובין ליה קרקע של מקום
מחו רשאי לנטוע שנין שאם
תחתה עד סוף ה' שנים
דהשתא בתוך שנים הללו
לא מסח דעמיה מיניה ויש
לו גוע אבל להיכא דלא
זבין לתן אלל דקל לחוד
אסווי מסח דעמיה: ואין
לו גוע: שפ"ח וכתב.
קין מן הקרקע תחתיהן
באוחו שיעור שהנפוחות
נוטות: ובינייהו. בין כל
אילן ואילן קנה אוחו קרקע
כשיעור דפי' לקמן: וזהו
לקחן לחיך מרובח הנפוחות

או נראה דל' תלפלה מן
השט והקלח: ואל' תלפלה
ונעתי. לו' ללוקח ללפ' שגדילו
ומתו וכו'